

DRUŠTVO ZOBOZDRAVSTVENIH DELAVCEV SLOVENIJE – 70 LET

Leto 2015 je leto visokih jubilejev. Praznujemo 70. obletnico Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije (DZDS), 70. obletnico izhajanja Zobozdravstvenega vestnika, 70. obletnico ustanovitve Stomatološke klinike UKCL in 70. obletnico srednješolskega izobraževalnega programa zobotehnik. Res pomembno leto.

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije je imelo že od svojega začetka pomembno vlogo pri razvoju slovenskega zobozdravstva. Že takoj po ustanovitvi, leta 1945, je poseben odbor, ki ga je prof. dr. Jože Rant osnoval iz Društva zobozdravstvenih delavcev, sodeloval pri preurejanju in opremljanju vile, ki je bila namenjena novi Stomatološki kliniki. Tako je zapisal prof. dr. Valter Krušič v »Kroniki stomatološke klinike«, ki jo pisal od leta 1954 (Pavšič, 1996).

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije že od začetka delovanja vključuje vse člane zobozdravstvenega tima: zobozdravnike, zobozdravnike specialiste, medicinske sestre, diplomirane medicinske sestre, zobne tehnike; v zadnjem obdobju pa tudi ustne higienike in diplomirane laboratorijske zobne protetike. Že vse od ustanovitve naprej so se člani društva vključevali v dejavnosti za izboljšanje ustnega zdravja. DZDS izdaja edino strokovno revijo za zobozdravstvo v Sloveniji, Zobozdravstveni vestnik. Glavno poslanstvo društva je neprekinjeno izobraževanje vseh sodelavcev, ki so vključeni v zobozdravstveno oskrbo pacientov, tako s prispevki v strokovni reviji kot tudi z organizacijo strokovnih seminarjev.

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije v sodelovanju s Stomatološko kliniko UKC Ljubljana vsako leto organizira strokovni seminar »Strokovna doktrina Stomatološke klinike«, na katerem priznani strokovnjaki Stomatološke klinike predstavljajo novosti pri razpoznavnih metodah in metodah zdravljenja, doktrinarne smernice ter rezultate raziskovalnih projektov.

Leta 1994 je dolgoletni predsednik, častni predsednik, akademik prof. dr. Uroš Skalarič, uvedel memorialno predavanje v spomin na prvega predstojnika Stomatološke klinike in tudi častnega predsednika DZDS, prof. dr. Jožeta Ranta. Od

takrat do danes se je zvrstilo 20 vabljenih svetovno priznanih strokovnjakov – tako tujih kot domačih: prof. dr. Lennart Lagerström (Švedska), prof. dr. Crispian Scully (Velika Britanija), prof. dr. Ingegerd Mejäre (Švedska), prof. dr. Gunnar E. Carlsson (Švedska), prof. dr. Zoran M. Arnež (Slovenija), prof. dr. Leif Tronstad (Norveška), prof. dr. Helmut Droschl (Avstrija), prof. dr. Stepher R. Porter (Velika Britanija), prof. dr. Magne Raadal (Norveška), prof. dr. Aris Tripodakis (Grčija), prof. dr. Erik Hjorting – Hansen (Danska), prof. dr. Kishor Gulabivala (Velika Britanija), prof. dr. David L. Turpin (ZDA), prof. dr. Barry J. Sessle (Kanada), prof. dr. Göran Koch (Švedska), prof. dr. Maciej Zarow (Poljska), prof. dr. Hans Kärcher (Avstrija), prof. dr. Amaechi Bennett Tochukwu (ZDA), prof. dr. Timo Peltomäki (Finska), jubilejno 20. memorialno predavanje pa je prispeval akademik prof. dr. Uroš Skalarič (Slovenija).

Zobozdravstvena dejavnost v Sloveniji stoji pred številnimi izzivi: čakalne dobe za posamezne storitve, ureditev mreže primarne in sekundarne zobozdravstvene dejavnosti, financiranje dejavnosti, košarica pravic, strateške usmeritve zobozdravstva v Republiki Slovenije. Pri reševanju teh izzivov lahko sodelujemo strokovnjaki, ki delujemo na različnih deloviščih, določene odločitve pa bodo morali sprejeti organi, odgovorni za zdravstveno politiko.

Bolezni ustne votline so eden izmed glavnih javnozdravstvenih problemov v svetu. Slabo ustno zdravje pomembno vpliva na splošno zdravje prebivalstva. Nekatere bolezni ustne votline so povezane s kroničnimi boleznimi (npr. sladkorno boleznijo). Glavni vzročniki za nastanek kariesa so prisotnost zobnih oblog, sladkor in dovzetnost zobnih tkiv. Prav tako je znano, da so zobne obloge glavni vzrok nastanka bolezni obzobnih tkiv. Pomembni dejavniki tveganja so tudi kajenje, nepravilno prehranjevanje, čezmerno uživanje alkohola in stres, ki so tudi dejavniki tveganja več nenalezljivih kroničnih bolezni (Petersen in Ogawa, 2005). Bolečina, motnje pri žvečenju, hranjenju, komunikaciji, ki so lahko posledica slabega ustnega zdravja, pomembno vplivajo na kakovost življenja. Prav tako ustne bolezni omejujejo

dejavnosti v procesu šolanja, pri delu ter so vzrok za pomembno število izgubljenih šolskih in delovnih ur. Znano je, da preventivni zobozdravstveni ukrepi vodijo do značilnega izboljšanja oralnega zdravja prebivalstva (Petersen in sod., 2005). Preprečevanje kariesa in bolezni obzobnih tkiv vodi do boljšega ustnega zdravja in cenejših zobozdravstvenih oskrb, zato je prav, da se tudi v prihodnosti usmerimo v preventivne dejavnosti, tako pri otrocih in mladostnikih kot tudi pri odraslih prebivalcih.

Za ustrezno prilagajanje zobozdravstvene dejavnosti potrebam prebivalstva in zagotavljanje enake dostopnosti do zobozdravstvenih storitev v danih finančnih okvirih potrebujemo mrežo zobozdravstvene službe tako na primarni kot na sekundarni ravni. Primerna mreža zagotavlja dostopnost do zobozdravstvenih storitev, načrtovanje kadrov v zobozdravstvu (razpisi specializacij, zaposlovanje tujcev, projekcije kadrov glede na upokojevanje idr.). Število aktivnih zobozdravnikov glede na število prebivalcev v Sloveniji je primerljivo s stanjem v državah Evropske unije (vir: Zdravniška zbornica Slovenije, 2015). Potrebna je enakomerna preskrbljenost. Na Ministrstvu za zdravje RS deluje delovna skupina, katere naloga je priprava mreže za primarno, sekundarno in terciarno raven. Poleg določitve mreže je treba uravnotežiti potrebe prebivalstva, košarice pravic in razpoložljiva sredstva za zobozdravstveno dejavnost. Ureditev financiranja je temeljni pogoj za izvajanje kakovostne in varne zobozdravstvene oskrbe ter za ureditev čakalnih dob, ki so za določene storitve nedopustno dolge.

Ena izmed pomembnih nalog zdravstvenih sistemov je tudi skrb za ranljive skupine prebivalcev: to so pacienti z zmanjšanimi zmožnostmi, starostniki, kronično bolni in socialno depri-viligirani prebivalci. V skandinavskih državah EU za zgoraj opisane skupine organizirajo posamezne preventivne in kurativne zobozdravstvene programe. Pri teh projektih poleg organov, ki so

odgovorni za zdravstveno politiko, sodelujejo tudi odločevalci o izobraževanju in socialnih zadevah. To je dober zgled, ki govori o tem, kako pomemben sestavni del systemskega zdravja posameznika je ustno zdravje.

Za izvajanje zobozdravstvene oskrbe na visoki ravni je potrebno znanje vseh članov zobozdravstvenega tima. Vsak član predstavlja pomemben člen, ki omogoča kakovostno in varno obravnavo. Stalno izobraževanje vseh članov zobozdravstvenega tima bo zato glavno poslanstvo Društva zobozdravstvenih delavcev še naprej. Še bomo organizirali strokovne seminarje in izdajali strokovno revijo *Zobozdravstveni vestnik*.

Tako Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije kot tudi razvoju slovenskega zobozdravstva so v 70 letih delovanja velik pečat dali tudi predsedniki Društva, prof. dr. Branko Palčič (1945), prof. dr. Jože Rant (1946–1961), prof. dr. Milan Perušek (1962–1965), prof. dr. Čedomir Ravnik (1965–1967), prim. mag. Zoran Arnež (1967–1977), prof. dr. Mitja Bartenjev (1977–1983), prof. dr. Nenad Funduk (1983–1989), prim. Hinko Franken (1989–1993) in akademik prof. dr. Uroš Skalerič (1994–2014). Ob tem visokem jubileju se hvaležno zahvaljujemo in čestitamo tudi vsem našim članom, ki so delovali in delujejo v Društvu. Pomembno so prispevali oz. prispevajo, da društvo živi tako dolgo.

Reference

- Pavšič I. Ob 50. obletnici ustanovitve Stomatološke klinike. *Zobozdrav Vestn* 1996; 1-2: 29–34.
- Petersen PE, Bourgeois D, Ogawa H, Estupinan-Day S, Ndiaye C. The global burden of oral diseases and risks to oral health. *Bull World Health Org* 2005; 83: 661–9.
- Petersen PE in Ogawa H. Strengthening the Prevention of Periodontal Disease: The WHO Approach. *J Periodontol* 2005; 76: 2187–193.

Izr. prof. dr. Martina Drevenšek, dr. dent. med.,
Stomatološka kinika UKCL, Zaloška 2, 1000 Ljubljana